

الحمد لله
الرحمن الرحيم

حقوق مدنی ۸

(وصیت و ارث)

مؤلف:

سید مرتضی صوفیاف

صوفیاف، سید مرتضی ۱۳۵۹	:	سرشناسه
ایران. قوانین و احکام	:	عنوان قراردادی:
حقوق مدنی ۸ (وصیت وارث) / مولف سید مرتضی صوفیاف	:	عنوان و نام پدیدآور
قم: شکوری، ۱۳۹۷.	:	مشخصات نشر
۲۴۰ ص: جدول	:	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۹۶۴-۲۹۶۱-۳۰-۶	:	شابک
فیپا.	:	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه به صورت زیرنویس.	:	یادداشت
وصیت و وصیتنامه‌ها - قوانین و مقررات - ایران.	:	موضوع
ارث - قوانین و مقررات - ایران.	:	موضوع
حقوق مدنی - ایران	:	موضوع
۱۳۹۷ ح ۷ ص ۹ / KMHV۸۵	:	رده بندی کنگره
۳۴۶ / ۵۵۰۵۴	:	رده بندی دیویی
۹۷۶۵۳۷۲	:	شماره کتاب شناسی

انتشارات شکوری
همراه: ۰۹۱۲۷۴۷۹۰۹۳

نام کتاب: حقوق مدنی ۸ (وصیت وارث)

نویسنده: سید مرتضی صوفیاف

ناشر: شکوری

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۳۹۷

قطع و صفحه: وزیری ۲۴۰ صفحه

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۶۱-۳۰-۶

مرکز پخش: قم / نوروزی ۰۹۱۲۷۴۷۹۰۹۳

کلیه حقوق این اثر برای نویسنده محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱		مقدمه
۱۳		وصیت
۱۴		اثر حقوقی وصیت نامه
۱۶		عقد بودن وصیت تملیکی:
۱۶		اقسام وصیت تملیکی
۱۷		کیفیت قبول وصیت تملیکی
۱۸		قبول یا رد وصیت پس از فوت موصی:
۱۹		قبول کاشف از مالکیت است:
۲۱		تبعض در قبول وصیت:
۲۱		قبول وصیت از طرف ورثه موصی له:
۲۲		وصیت فضولی:
۲۳		تضرر ورثه:
۲۵		فصل اول: موصی
۲۵		شرایط موصی
۲۷		نقش خودکشی در نفوذ یا عدم نفوذ وصیت
۲۸		اهلیت تصرف موصی:
۲۹		وصیت به حرمان وارث
۳۱		رجوع از وصیت
۳۵		فصل دوم: متعلق وصیت؛ موصی به
۳۵		خصوصیات موصی به
۳۹		مقدار موصی به

شرط اهلیت ورثه در تنفیذ مازاد ثلث: ۴۱

محاسبه زیاده بر ثلث ۴۲

تقسیم اجباری ترکه: ۴۳

وصیت به منافع ۴۵

وصیت امور متعدد ۴۸

وصیت باید قابل نقل و انتقال باشد ۵۰

فصل سوم: موصی له ۵۳

وصیت برای حمل و شرایط آن: ۵۳

موجود بودن حمل: ۵۴

زنده متولد شدن حمل: ۵۶

قبول در وصیت بر حمل: ۵۸

وصیت برای حمل سقط شده: ۵۸

سقط جنین و توارث ۵۹

تقسیم ترکه میان موصی لهم متعدد و محصور: ۶۱

فصل چهارم: وصیت عهدی ۶۳

ماهیت حقوقی وصیت عهدی: ۶۳

رد وصایت ۶۴

عدم توانایی وصی در انجام امر وصایت: ۶۵

مرجع تعیین وصی: ۶۶

تعیین صغیر به عنوان وصی: ۶۷

شرایط وصی: ۶۸

وظایف وصی در امر وصایت ۷۰

الف) نگهداری و تربیت اولاد موصی توسط وصی: ۷۱

تنها محدودیت وصی: ۷۱

ب) اداره اموال متعلق به اولاد موصی توسط وصی: ۷۲

ج) اداره ثلث توسط وصی: ۷۲

انزال وصی: ۷۳

مقایسه دو ماده ۷۵

تعدد وصی ۷۵

اثر فوت یا حجر یکی از اوصیاء: ۷۷

اجرت وصی ۷۸

تعیین ناظر توسط موصی: ۷۸

انواع وصیت نامه: ۷۹

وصیتنامه در موارد اضطراری ۸۱

ارث ۸۳

معنی ترکه چیست؟ ۸۳

تصفیه ترکه ۸۵

تقسیم ترکه و وجود دین ۸۶

اقسام حقوق و دیون متعلق به ترکه ۸۷

دیون و واجبات مالی متوفی ۸۹

وصایای مالی متوفی ۹۰

تصفیه دیون مؤجل متوفی ۹۱

دلیل پذیرش طلب مؤجل ۹۱

شیوه تقسیم دیون متوفی بین ورثه ۹۲

طبقات و درجات ارث ۹۵

شخص واحد و موجبات متعدده ارث ۹۹

وارث زن و شوهر ۱۰۱

۱- زوجیت دائمی ۱۰۱

- ۲ - ارث‌بری در ازدواج موقت ۱۰۱
- قواعد کلی در توارث زوجین: ۱۰۲
- ۳ - ارث‌بری در طلاق رجعی و بائن ۱۰۳
- ۴ - ارث‌بری در طلاق بائن ۱۰۴
- ۵ - ارث‌بری در مرض منجر به فوت ۱۰۵
- ۶ - ارث‌بری زن بچه دار و بی بچه ۱۰۶
- نحوه تعیین حصه زوجه: ۱۰۹
- توارث حمل** ۱۱۳
- ۱ - شرط انعقاد نطفه در توارث حمل ۱۱۴
- ۲ - شرط زنده متولد شدن ۱۱۶
- سهم الارث حمل: ۱۱۸
- غایب مفقودالاثر** ۱۲۱
- سهم الارث ورثه غایب مفقودالاثر ۱۲۲
- زنده بودن وارث و امکان توارث آنها** ۱۲۵
- موانع ارث** ۱۲۹
- تأثیر قتل در وراثت قاتل ۱۲۹
- شرایط قتل مانع از ارث ۱۲۹
- وقوع قتل مورث از طرف وارث ۱۳۰
- سقط جنین و توارث ۱۳۱
- علت حرمان قاتل از ارث ۱۳۲
- دیه قتل همسر و توارث ۱۳۲
- مشروعیت قتل در توارث قاتل ۱۳۳
- ارتکاب قتل در مقام دفاع: ۱۳۴
- قتل در فراش: ۱۳۵

اختلاف در دین مانع توارث	۱۳۹
اثر لعان و زنا در توارث	۱۴۱
۱ - تأثیر لعان در توارث	۱۴۱
آثار لعان در مورد نسبت زنا	۱۴۲
آثار لعان در مورد نفی ولد	۱۴۳
۲ - تأثیر ولادت از زنا در توارث	۱۴۴
قائم مقامی در توارث	۱۴۷
حَجَب	۱۵۱
حَجَب حرمانی	۱۵۱
حَجَب نقصان	۱۵۳
تفاوت حَجَب و منع	۱۵۴
ماهیت ردّ	۱۵۵
ردّ در ارث زن و شوهر	۱۵۷
ردّ در طبقه اول	۱۵۹
ردّ در طبقه دوم وراثت:	۱۶۲
ردّ در طبقه سوم وراثت	۱۶۲
حبوه	۱۶۵
تشریح ماده ۸۹۲ قانون مدنی	۱۶۷
رفع اشتباه برداشت از یک سوء نگارش	۱۶۷
۱ - حجب از بعض فرض در مورد پدر و مادر	۱۶۹
۲ - حجب از بعض فرض در مورد زوج و زوجه	۱۷۲
حجب از بعض برای فرض مادر (در طبقه دوم)	۱۷۳
نحوه تقسیم سهام در ارث	۱۷۷
فرض و صاحبان فرض	۱۸۱

عول و تعصیب.....	۱۸۳
تقسیم ارث در طبقه اول.....	۱۹۱
قواعد کلی تقسیم ارث در طبقه اول.....	۲۰۷
قواعد کلی تقسیم ارث در طبقه دوم وراث:.....	۲۱۱
سهم کلاله از ماترک:.....	۲۱۳
سهم اجداد از ماترک:.....	۲۱۶
سهم کلاله و اجداد از ماترک:.....	۲۱۸
سهم اولاد اخواه (کلاله) از ماترک:.....	۲۲۰
تکرار قاعده:.....	۲۲۱
سهم الارث زوج و زوجه در طبقه دوم:.....	۲۲۱
سهم الارث وراث طبقه سوم.....	۲۲۵
قواعد کلی تقسیم ارث در طبقه سوم:.....	۲۲۵
تقسیم ارث در طبقه سوم.....	۲۲۷
سهم اعمام و اخوال از ماترک:.....	۲۲۷
سهم اولاد اعمام و اخوال از ماترک:.....	۲۳۲
قواعد کلی میراث خنثی:.....	۲۳۵
منابع.....	۲۴۰

مقدمه

از زمانی که بشر، مفهوم مالکیت را درك کرد و زندگی جمعی پا گرفت، هرکس از جهان رخت برمی‌بست، اموال و دارایی‌اش به تصاحب دیگران درمی‌آمد. قبل از اسلام در میان اقوام و ملل متمدن و غیر متمدن جهان، این مصادره تابع زور مداری بود؛ به گونه‌ای که هرکس نیرومندتر بود، اموال شخص متوفی را به تصاحب درمی‌آورد و افراد ضعیف و ناتوان و از جمله زنان و کودکان را محروم می‌ساخت. اما آنچه از روح اسلام و مطالعه در ابواب مختلف آن به دست می‌آید این است که هرگونه تبعیض و امتیازات نابجا از نظر اسلام، محکوم است و شریعت اسلام شدیداً با آن مخالف است و هرگاه در بعضی از موارد، نشانه‌هایی از برتری بعضی افراد، بر بعضی دیگر، مشاهده گردید، نشانه ترجیح داشتن در انسانیت و حقوق انسانی نیست؛ بلکه باید دید که کدام يك از عوامل اقتصادی، اجتماعی، اخلاقی، روحی و... در آن موارد وجود داشته که باعث آن نوع اختلاف‌ها و امتیازها شده است.

چنانکه می‌دانیم آنچه از فقه در حقوق امروز مطرح است به صورت رشته‌های مختلف در آمده و در دانشکده‌های مختلف تحصیل و تدریس می‌شود. این است که فقه بالقوه مشتمل بر رشته‌های گوناگون است.

مبحث «وصیت و ارث»، محتوای دو واحد درسی به نام «حقوق مدنی ۸» در دوره کارشناسی رشته حقوق اختصاص دارد. محوریت کتاب «حقوق مدنی ۸» بر اساس احوال شخصیه، «وصیت و ارث» قرار گرفته و لازم است که یک حقوقدان باید با آن آشنا گردد اما یک کتاب مختصر نمی‌تواند تمام موارد حقوقی را که در بحث «وصیت و ارث» رخ می‌دهد را پوشش دهد، لازم است در کنار

این کتاب کتب فقهی و حقوقی دیگر نیز جهت فهم بیشتر و درک محتوایی آن قرار گیرد تا یک دانشجوی حقوق بیشتر با مسائل مربوط به «وصیت و ارث» آشنا گردد.

در خصوص ارث و بحث تجزیه سهام، مصادیق به شکل ریاضی تنجیز شده و کاملاً روشن به بیان همه فهم تبیین شده است تا مصادیق ارث به طور علمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.